

# Katedra slavistiky

## sekce rusistiky

### Posudek na magisterskou diplomovou práci

**Autorka: Bc. Jessica Slavíková**

**Titul (česky):**

**PŘEKLAD ODBORNÉHO TEXTU – VÝBĚR Z FILOZOFICKO-LITERÁRNÍHO ČASOPISU LOGOS**

**Vedoucí práce: PhDr. Milena Machalová**

**Oponentka: doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.**

| <b>Hodnocení<sup>1</sup>:</b>                                                 | <b>1</b>                 | <b>2</b>                 | <b>3</b>                 | <b>4</b>                            | <b>5</b>                            |
|-------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>1.</b> Dodržení tématu                                                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |
| <b>2.</b> Schopnost formulovat předmět, cíle a závěry práce                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |
| <b>3.</b> Analýza materiálu a následná syntéza / překlad                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            |
| <b>4.</b> Interpretace a argumentace, práce se sekundární literaturou         | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |
| <b>5.</b> Struktura, logické uspořádání výkladu                               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            |
| <b>6.</b> Formální a stylistická úprava, prostředky odborného funkčního stylu | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            |
| <b>7.</b> Jazyková správnost, dodržení ortografické a gramatické normy        | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            |
| <b>8.</b> Bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            |
| <b>9.</b> Využitelnost výsledků práce (jen pro DP)                            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/>            | <input checked="" type="checkbox"/> |
| <b>Celkem bodů: 40</b>                                                        |                          |                          |                          |                                     |                                     |
| <b>10. Připomínky:</b>                                                        |                          |                          |                          |                                     |                                     |

Jessica Slavíková si za předmět své diplomové práce poněkud neobvykle volí překlad odborného textu bez tradičně pojatého translatologického komentáře. Teoretický aspekt je v práci zastoupen popisem vybraných translatologických směrů, koncepcí, modelů a strategií reprezentovaných převážně jmény významných představitelů západní teorie překladu. Tato skutečnost sama o sobě není na závadu, spíše naopak. Za diskutabilní pokládám pouze fakt, že diplomantka věnuje pozornost zejména koncepcím západních teoretiků, přestože jazykem překladového originálu je ruština. Nejmodernější ruská teorie překladu tak zůstává v práci téměř zcela opominuta. Je však třeba zdůraznit, že s odbornými prameny zachází diplomantka inteligentně, dokáže vystihnout podstatu věci a jednotlivá fakta navzájem usouvztažnit, k pojednávání problematice se nebojí vyslovit své stanovisko. Je škoda, že teoretické kapitoly poněkud „visí ve vzduchu“, obsahují sice mnohé zajímavé poznatky, ty však nejsou expressis verbis usouvztažněny s vlastním autorčíným překladem. Chybějící provázanost

<sup>1</sup> Políčka „1 – 5“ jsou zaškrťací. Po dvojitém kliknutí myši na konkrétní políčko se objeví okno, na jehož druhém řádku prosím zvolte možnost „zaškrtnuto“. Hodnocení „1“ – nejhorší, „5“ – nejlepší.

**Diplomová práce (max. 45 bodů):**

A – 45 – 42 bodů

B – 41 – 37 bodů

C – 36 – 33 bodů

D – 32 – 29 bodů

E – 28 – 25 bodů

F – 24 – 0 bodů

teoretických výkladů s překladovým textem částečně supluje kapitola Závěr, v níž se diplomantka sumarizující formou vrací k úvodním kapitolám a v obecných rysech aplikuje jejich poznatky na svůj překlad (zejména dva odstavce na s. 94-95 hutně shrnují metody a strategie, jež diplomantka při vlastním překládání využila). Jako celek považuji kapitolu Závěr za velmi zdařilou.

Diplomantka se v práci bohužel nevyvarovala překlepů a gramatických a interpunkčních chyb; také styl výkladu se na některých místech odchyluje od normy odborného stylu. Drobnější nedostatky lze vytknout způsobu citování: citáty z cizojazyčné literatury jsou opakovaně uváděny v překladu do češtiny bez označení, že jde o autorčin vlastní překlad. Bibliografický soupis neobsahuje všechny prameny, na něž diplomantka odkazuje v textu práce, popř. bibliografický údaj není úplný (V.S.Vinogradov, Velký rusko-český slovník); jména některých citovaných autorů jsou uváděna ve dvojí, popř. „nevhodné“ podobě (Katharina Reiss i Reissova, Jimenez-Crespo i Jimenéz-Crespo, profesorka Mona Baker; Нёизвёстны́й, ale Kamenský a další); ani ruské knižní zdroje nemají jednotnou podobu – některé jsou transkribovány do latinky, jiné zůstávají v cyrilici.

Vlastního překladu náročného textu se Jessica Slavíková zhostila vcelku dobře. Avšak přestože lze ze způsobu uchopení textu vypožorovat snahu proniknout do podstaty popisovaných skutečností, na některých místech dochází k neporozumění; jinde do českého překladu prosakuje struktura ruského originálu, popř. se překladatelka „lapí do sítě lexikální interference“. Na jiných místech však tato pochybení vyvažuje pěkným překladatelským řešením.

Několik náhodně vybraných příkladů:

*Заказчик* je v daném kontextu spíše objednavatel než zákazník (s. 115/56), *Неслучайно жители Обломовки считают лень своим долгом.* (s. 128) – obyvatelé Oblomovky nepovažují *lenost* za svůj *dluh*, jak se domnívá překladatelka (s. 65), nýbrž za svou povinnost; *вице-президент Академии художеств* je viceprezident, resp. zástupce předsedy Akademie umění nikoliv *пředseda Akademie umění* (s. 117/58); *смерть Сталина* (s. 58), lépe: Stalinova smrt; k závěru docházíme nikoli *приходим* (s. 66, 85) atd.

*Если уж А. Герасимов выставляет свою «Баню», то почему не посмотреть... моего лебедя на могиле Собинова, [...] Почему Лебедь не тема, если тема бабы в бане.*

Přeloženo jako: *Když už A. Gerasimov vystavuje svou „Parní lázeň“, tak proč si ji neprohlédnout... Ale co moje labuť na mohyle Sobinova, [...] Proč není Labuť námětem, když jím mohou být Ženy v parní lázni.* (s. 56)

Správněji: *Když už Gerasimov vystavuje svou „Parní lázeň“, tak proč si neprohlédnout (také) moji labuť na Sobinovově hrobě. Proč nemůže být námětem Labuť, když jím můžou být báby/ženské v parní lázni.*

Jindy „je v tom překladatelka nevinná“: rým dodávající (pravděpodobně nezamýšlený) ironický podtext názvu Gerasimovova obrazu *«Два вождя после дождя»* (s. 114) je (na rozdíl od předchozího příkladu) obsahově ekvivalentním překladem do češtiny nepřenositelný („*Dva vůdci po dešti*“, s. 56).

Invenčně je naopak přeloženo např. motto první stati:

*Нас мало избранных, счастливых праздных,  
Пренебрегающих презренной пользой... Александр Пушкин*

*Málo je nás vyvolených, šťastlivců líných,  
jež pohrdají mrzkým ziskem. Alexandr Sergejevič Puškin*

### **11. Náměty do diskuse:**

1. Může diplomantka znovu objasnit své chápání vzájemného vztahu mezi pojmy koheze a koherence textu (v kontextu teorie překladu)?
2. Na s. 31 diplomantka uvádí jméno Milana Hrdličky jako popiratele všech funkcionalistických strategií překladu. Může objasnit podstatu jeho tzv. antiadaptační strategie překladu, kterou zmiňuje tamtéž?
3. Na s. 52 se dočítáme: „V poslední době zaznamenáváme ve vědeckých textech také vliv filozofie.“ Máme tomu rozumět tak, že v dřívějších dobách tomu tak nebylo?
4. Je třeba zmírnit autorčino konstatování „naprosté absence paralelního korpusu v kombinaci ruština – čeština“ (s. 96); rusko-český paralelní korpus existuje, třebaže doposud zdaleka nemůže konkurovat paralelním korpusům ruštiny a některých jiných jazyků.
5. Co vedlo diplomantku k tomu, že pro úryvky z Gončarovova románu Oblomov zvolila více než šedesát let starý překlad Prokopa Voskovce a nesáhla po překladu Libora Dvořáka z roku 2015, který by svým modernějším pojetím podle mého soudu lépe souzněl s jejím vlastním překladem odborného textu?

**Známka: B**

**Závěr: Práci doporučuji k obhajobě.**

**Datum:**

**25. srpna 2020**

**Jméno a příjmení: Zdeňka Vychodilová**

**Podpis:**